

Asia: VN/2062/2020

Lukiodiplomiselvitys 2020

Vastaajaa koskevat perustiedot

Vastaatteko

e) jonkin sidosryhmän, järjestön edustajan tai edunvalvontaorganisaation roolissa

A) Luvussa 2 on kuvattu lukiodiplomit osana nykyistä lukiokoulutusta

Vastaako mainittu kuvaus mielestänne nykytilaa?

2) Vastaavat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Käsityötä tehdään vähän. Saavutettavuus ei tue tasa-arvoa.

Pirkanmaalla on 2007 alkaen tehty yhteistyötä Tammerkosken lukion ja Taito Pirkanmaa ry:n, käsityön taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän seutukunnallisen toimijan kesken mahdollistaen käsityön lukiodiplomin suorittamista 11 kunnassa Pirkanmaalla. Olemme kiinnostuneet jakamaan toimintamallia. Alueelliset koulutuksen tuottamistavat tulisi olla määriteltynä lukioasiakirjoihin.

B) Luvussa 3 on kuvattu lukiodiplomien saavutettavuutta ja yhdenvertaisuuden toteutumista

Vastaako mainittu kuvaus mielestänne nykytilaa?

-

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Kuvaus vastaa - käsityön osaamisen näyttömahdollisuus ei ole saavutettavissa tasavertaisesti. Käsityö soveltuvuus osaamisen näyttöön etänä on haasteellista. Kuten myös käsityön opetus. Käsityön hybridiopetusta olemme valmiit kehittämään taiteen perusopetuksen ja lukio-opetuksen yhteistyönä.

C) Luvussa 4 on kuvattu lukiodiplomien arvioinnin nykytila ja kehittäminen

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

-

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Käsityön lukiokursseja ohjaa lukiodiplomin näytön arviointikriteeristö. Käsityö tarvitsee koulutusta ohjaamaan määrittelyt vähintään tavoitteista opetussuunnitelmaan. Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelma käsityöstä lukioikäisille on osoittautunut tarkoituksenmukaiseksi määrittelyineen. Arvioinnin käytänteitä tulee kehittää.

D) Luvussa 5 on käsitelty lukiodiplomien tuomista osaksi yo-tutkintoa

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

1) Ovat täysin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Osaamisen näyttäminen ei voi globaalissa maailmassa perustua vain muutaman vuosikymmenen aikana ihmiskunnassa käytettyyn oppiainevalikkoon. Osaaminen on enemmän!!!

E) Luvussa 6 on käsitelty diplomien hyödynnettävyyttä korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

1) Ovat täysin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Tiedonkulkua opiskelijavalintaan aiemmista opinnoista ja hankitusta osaamisesta tulee kehittää.

F) Luvussa 7 on käsitelty lukiodiplomien kehittämiskohteita. Lukiodiplomit saatettiin nykyiseen muotoonsa lv. 2004-2005 aikana, ja niitä voi suorittaa taito- ja taideaineissa kahdeksaa erilaista. Luvussa mm. selvitettiin, miten lukiodiplomeita voitaisiin hyödyntää nykyistä useammissa oppiaineissa ja kansainvälisissä tiedekilpailuissa.

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

5) Eivät ole laisinkaan

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Eduskunnan sivistysvaliokunta ohjaa vahvistamaan lukiodiplomeiden asemaa mm käsityö.

Selvitykseen viitaten sekä koulutuksen järjestäjät ja rehtorit näkevät tarvetta osaamisen näyttöön myös teknologiasta.

Mihin perustuu työryhmän esitys, että eduskunnan sivistysvaliokunnan näkemyksestä poiketen käsityön lukiodiplomin asemaan tulisi heikentää?

Eli työryhmä esittää käsityön tilalle teknologianäyttöä.

Esityksessä ei määritellä teknologiakäsitettä! Mikäli teknologia määritellään luonnontiedepainotuksena se tarvitsee oman teknologiaosaamisen näyttömahdollisuutensa lukioon.

Käsityön teknologiaulottuvuutta määritellään menestyksekkäästi 2017 ilmestyneissä Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa sivulla 28.

<https://eperusteet.opintopolku.fi/eperusteet-service/api/dokumentit/4016946>

1.1. Lukiodiplomijärjestelmää tulisi edelleen kehittää ja syventää sekä se tulee liittää entistä vahvemmasi osaksi lukio-opetusta.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Työryhmän esitys on käsityön osalta jo syntyessään vanhanaikainen. Kolmen oppiaineen nosto rikkoo pahasti tasa-arvoa ja muita demokratian peruspilareita. Yksilölle karttuva osaaminen on oppiainerajat ylittävää kokonaista kehittymistä. Kun taiteenperusopetus uudistettiin laissa taiteen perusopetuksesta 1998 lain valmistelussa esitettiin, että taiteen perusopetus laajenisi vain musiikista tanssiin ja kuvataiteeseen. Asiaa käsiteltiin mm eduskunnan valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaostossa. Taiteenalat poistettiin koulutuksen järjestämisedellytyksistä, mikä mahdollisti mm käsityön taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän toteutumisen ja valtionavun. Nykyisellään 9 taiteenalaa tuottaa suomalaista osaamista ops perusteisesti. Mennäänkö tässä lukiokoulutuksen kehittämisessä yli 20 vuotta kehityksessä taaksepäin rajaten vain musiikki, liikunta ja kuvataide johonkin omaan arvokategoriaansa. Taito- ja taideaineet kehittyvät osana yhtieskunnan kehitystä. Niiden yhteiskunnallinen merkitys on perusteltavissa monin tutkimuksin. Lukioops:n tulisi mahdollistaa laadukas merkityksellinen ja laaja-alainen koulutus taito - ja taideaineissa. Nykyisellään käsityölukiodiplomin arviointikriteerit ohjaavat ainoana käsityön lukiodiplomiin johtavia kursseja. Ne mahdollistavat laaja-alaisen; materiaalit, teknologia, tuote/teos, kestävän globaalin koulutuksen. Nämä tulee kehittää tasa-arvoiseksi osaamisen tavoitteiksi lukiokoulutukseen.

Mihin perustuu, että vain musiikki, kuvataide ja liikunta ovat velvoittavia? Toivottavasti koulutuksen merkityksellisyyteen eikä vanhoihin tapoihin tarkastella koulutusta.

1.2. Sopiva viranomainen tätä työtä johtamaan ja koordinoimaan olisi Opetushallitus, jonka vastuulla lukiodiplomien kehittäminen on ollut koko niiden olemassaolon ajan.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Opetushallitus tarvitsee resurssia ottaa mukaan kehittämiseen laaja-alaisesti yhteiskunnan toimijoita kuten elinkeinoelämä ja kolmas sektori; taiteen perusopetuksen toimijat. Kehittämisessä tulee huomioida koulutusjärjestelmämme myös lukioikäisen näkökulmassa. Hän saattaa opiskella samaan aikaan lukiossa, taiteen perusopetuksessa ja ammatillisella toisella asteella. Koulutukset muodostavat hänelle ehjän polun, mutta osaaminen pitää nykyisellään näyttää erikseen kaikilla koulutuksen järjestämisen osa-alueilla.

2. Lukion opetussuunnitelman perusteet (OPH Määräykset ja ohjeet 2019:2a) -asiakirjassa määritellyissä taito- ja taideaineissa lukiodiplomien suorittaminen asetettaisiin kaikkia lukiokoulutuksen järjestäjiä velvoittavaksi. Tämä muutos kohdistuisi siis kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeihin. Tämä luo muutostarpeen lukiolakiin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

5) Olen täysin eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Oppiainelähtöinen mahdollistaminen ja arvottaminen ei tue lukiodiplomin yhteiskunnallisen kehityksen ja merkityksen mahdollisuuksien maksimointia. Hyvin vanhanaikainen näkökulma ajatella koulutuksella vaikuttamista ja suomen globaalia menestystä.

Olisko ops perusteissa kursseja laajemmilla teemoilla ja osaamisen näyttämisen teemoituksilla. Niitä voi sitten järjestää oppilaitos kantahenkilökunnallaan tai hankkia kursseja toimintaympäristöstään kolmannelta sektorilta, yrityksiltä.... Kyllä lukiodiplomin suorittaminen on hyvä saada velvoittavaksi - muttei rajata keinotekoisesti ja vanhanaikaisesti. Nuoret rakentavat omia osaamispolkujaan. Ops ei saa rajata vaan sen tehtävä on mahdollistaa, ohjata ja joustaa.

3. Muissa kuin kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeissa lukiodiplomien järjestäminen säilyisi vapaaehtoisena.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

5) Olen täysin eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Täysin keinotekoinen raja näyttää osaamistaan, suuntautua jatko-opintoihin ja menestykseen.

4. Tätä edellä kuvattua muutosta tuettaisiin muodostamalla kansallinen rakenne lukioasetuksessa määritellyn kehittäjälukioverkoston varaan. Nykyisistä kehittäjälukioista kaksi keskittyy kuvataiteeseen, kaksi liikuntaan ja kolme musiikkiin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

5) Olen täysin eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Merkityksellinen kehittäminen on laaja-alaista. Esityksessä kehittäminen jäisi muutaman henkilön subjektiiviseksi näkemykseksi.

5. Kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeissa kehittäjälukioverkosto erityistehtävälukioverkoston tuella laatisi Opetushallituksen kanssa yhteistyössä pedagogiset ratkaisut, joiden myötä lukiodiplomien suorittaminen mahdollistuisi aidosti maan jokaisessa lukiossa. Tämä pedagoginen ratkaisu sisältäisi ns. pohjakurssien ja lukiodiplomikurssien toteuttamisen. Tämä rakenne luotaisiin etä- ja/tai verkko- /virtuaaliopetuksen avulla.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

-

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Hyvä esitys oppiainerajat ylittävästi toteutettuna. Rajattuna kolmeen perinteiseen oppiaineeseen ei kyllä panos tuotos suhde taida olla korkealla.

6. Suoritetulla lukiodiplominäytöllä voisi korvata yhden ylioppilastutkinnon viidestä kokeesta. Ylioppilastutkintoa suorittava kokelas tekisi siinä tapauksessa äidinkieli ja kirjallisuus -kokeen sekä kolme koetta ryhmästä, johon kuuluu matematiikan-, toisen kotimaisen kielen-, vieraan kielen- ja reaaliaineen koe sekä lukiodiplomin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Käsityöllä saavutettava niin muotoilu, taito, yhteiskunta, kulttuuri, tiede kuin taide osaaminen nousee samalle viivalle muun osaamisen kanssa.

7. Ylioppilastutkintotodistukseen tulisi kirjaus siitä, että kokelas on korvannut yhden edellytettävistä ylioppilasaineista lukiodiplomilla. Lukiodiplomista

annetaan erillinen todistus. Todistuksen antaa kokelaan oma lukio. Jatkossa siis lukiodiplomin suoritus olisi ylioppilastutkintotodistuksen liite, eikä päättötodistuksen liite.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Myös kaksoistutkinnon tekijät ovat oikeutettuja lukiodiplomin tekemiseen.

8. Lukiodiplomien tuominen osaksi ylioppilastutkintoa edellyttää voimakasta lukiodiplomien arvioinnin kehittämistä. Esitetyt muutokset edellyttävät kansallisen mallin luomista lukiodiplomien arviointiin. Tämä arvioinnin kehitystyö tulee toteuttaa Opetushallituksen johtamana yhteistyössä ylioppilastutkintolautakunnan, korkeakoulujen sekä kehittäjälukiodien kanssa. Esitämme, että lukiodiplomien oppilaitoksen ulkopuolinen arvioija määräytyy perustettavan kansallisen arviointiverkoston kautta.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

9. Korkeakouluille tulee tarjota nykyistä enemmän tietoa koko lukiodiplomijärjestelmästä. Lukiodiplomien kehittämisessä tulisi jatkossa kuulla korkeakoulujen näkemyksiä ja tarpeita nykyistä enemmän, jotta korkeakoulut voivat tulevaisuudessa hyödyntää lukiodiplomeita nykyistä paremmin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

10. Tässä selvityksessä esitetyt toimenpide-ehdotukset luovat edellytyksiä lukiodiplomien paremmalle hyödyntämiselle korkeakoulujen opiskelijavalinnassa.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

3) En ole samaa, enkä eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

11. Kotitalouden lukiodiplomi korvataan yrittäjyyden ja työelämäosaamisen lukiodiplomilla.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

-

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

12. Käsityön lukiodiplomi muuntuu ja uudistuu teknologian lukiodiplomiksi.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

5) Olen täysin eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Käsityön lukiodiplomilla on oma merkityksensä lukio-opetuksessa. Luonnontiedelähtöisen lukioaikaisen teknologia osaamisen näyttäminen on lähes täysin eri asia kuin käsityön lukiodiplomilla osoitettava. Käsityöllä on oma tehtävänsä ja merkityksensä. Muotoiluna, taitoina, yhteiskunta, kulttuuri, tiede ja taide tavoitealueilla. Teknologia sisältyy käsityön tiedetavoitteisiin.

Teknologia tarvitsee oman osaamisen näyttöpaikan lukiokoulutukseen .

Tässä opetushallituksessa 2017 pohdittua käsityön erityisyyttä TPO perusteisiin muiden taiteenalojen rinnalle konkretisoimaan erityisyyttään taiteenalana:

Käsityön laajan oppimäärän tehtävänä on vahvistaa oppilaan käsityön, muotoilun ja teknologian osaamista. Päämääränä on innostaa oppilasta oivalluksiin, mielikuvitukseen ja tekemisen iloon, jotka luovat perustan tavoitteelliselle, monimateriaalista osaamista ja ilmaisua kehittäväälle luovalle käsityölle. Opinnot harjaannuttavat ja opintojen edetessä syventävät oppilaan käsityötaitoja ideoinnissa, tavoitteellisessa suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa, joiden avulla syntyy ratkaisuja, tuotteita, teoksia ja palveluja elinympäristön haasteisiin. Oppilasta ohjataan tutkivaan, elämykselliseen ja monipuoliseen materiaalien ja tekniikoiden käyttöön sekä soveltamaan itsenäisesti oppimaansa eri ympäristöissä.

Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä kulttuuri-, taide- ja elinkeinoelämän kanssa. Opinnoissa

tarjotaan mahdollisuuksia käsitellä suomalaista kulttuuriperintöä, kulttuurin moninaisuutta ja globaaleja kysymyksiä. Oppilaan omaa suhdetta käsityöhön ja kulttuurista osallisuutta syvennetään kannustamalla häntä havainnoimaan, pohtimaan ja tulkitsemaan esineitä, ympäristöä ja yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä tarjoamalla hänelle välineitä itsensä ilmaisemiseen ja kannanottamiseen käsityöllisin keinoin. Oppilasta ohjataan tunnistamaan oman toiminnan ja käsityöläisyyden merkityksiä sekä ymmärtämään elinympäristön laadun ja käsityöllisen toiminnan merkitys hyvinvoinnille. Opinnot kannustavat oppilasta pohtimaan vastuullista kuluttamista ja tuottamista ekologisesta, esteettisestä ja eettisestä näkökulmasta.

Opetuksessa tuodaan näkyväksi käsityön, taiteiden ja tieteiden välisyys sekä ohjataan oppilaita niiden soveltamiseen käsityössä. Oppilaita rohkaistaan havainnoimaan ja tulkitsemaan ilmiöitä sekä tutkimaan, visioimaan, käsitteellistämään, innovoimaan ja rakentamaan uutta. Opetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaan käsitystä itsestä aktiivisena, osaavana ja luovana toimijana. Opinnot luovat pohjaa käsityön elinikäiselle harrastamiselle sekä opintojen jatkamiseen myös muissa koulutusmuodoissa ja ammateissa.

13. Yrittäjyyden ja työelämäosaamisen sekä teknologian lukiodiplomin kehittämistyö annetaan Opetushallitukselle ja kehittäjälukioille, joiden tehtävänä on kyseisen alan kehittäminen.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

5) Olen täysin eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Ei ole kauhean laaja tuo kehittämistyön edustuksellisuus. Toki kehittäjä- ja erityistehtävälukiot ja oph ovat keskeisiä toimijoita. Suomi on tässä asiassa paljon esitettyä enemmän.

14. Lukiodiplomit pysytetään niissä oppiaineissa/oppiaineryhmissä, joissa osaamisen näyttönä ei voi toimia nykyisen muotoinen ylioppilaskoe. Lukiodiplominäyttö ei siis laajene aineisiin, joissa nykyisen muotoisia ylioppilaskokeita järjestetään.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

3) En ole samaa, enkä eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Osaamisen näyttäminen on suomen kehitykselle avainasemassa tukea nuorten itsetuntoa, innovointia, intuitiota. Osaamisen näyttämistä ei saa rajata keinotekoisesti ja näin arvottaa nuoria tulevaisuuden tekijöitä ja osaamisen tarpeita. Kaikkia suomalaisia tarvitaan. Koko yo tutkintojärjestelmä saisi mennä enemmän lukiodiplomisuuntaa.

H) Luvussa 9 selvitysryhmä kuvasi lainsäädäntö-, opetussuunnitelma- yms. muutostarpeet.

Miten kommentoitte selvityshenkilöiden edellä esittämiä muutostarpeita?

-

I) Luvussa 10 on esitetty ehdotettujen muutosten kustannusvaikutuksia ja niiden kohdentumista.

Vastaavatko esitetyistä muutoksista aiheutuvat kustannukset käsitystänne kustannuslisäyksistä?

-

Perustelkaa näkemyksenne etenkin, jos katsotte, etteivät arvioidut kustannukset vastaa esitetyistä muutoksista aiheutuvia kustannuksia:

-

Seilo Marja-Leena
Taito Pirkanmaa ry - kehittämispäällikkö